

Sammanfattning

Ansvar för mottagandet av asylsökande i Sverige ligger i huvudsak på staten enligt vad som framgår av lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Vad gäller asylsökande barn som anländer till landet utan sina föräldrar eller någon som enligt lag eller sedvana har trätt i föräldrarnas ställe eller som efter ankomsten lämnats utan ställföreträdare, s.k. ensamkommande barn, är ansvaret delat mellan Migrationsverket och kommunerna.

I februari 2002 gav regeringen Migrationsverket och Socialstyrelsen i uppdrag att förbättra mottagandet av de ensamkommande barnen. Myndigheterna redovisade i juni 2002 sina förslagsvis rapporten *Förbättringar i mottagandet av barn från annat land som kommer till Sverige utan medföljande legal vårdnadshavare* (s.k. *ensamkommande barn*) (UD2002/271/MAP).

Från bl.a. Migrationsverkets och Socialstyrelsens sida har hävdats att den nuvarande regleringen av mottagningsprocessen för ensamkommande barn leder till oklara ansvarsförhållanden. Det har vidare från olika håll föreslagits att kommunerna skall ta över hela ansvaret för dessa barn, vilket skulle bidra till att renodla ansvarsfördelningen mellan stat och kommun.

En interdepartemental arbetsgrupp inom Regeringskansliet har ansvarat för den fortsatta beredningen av frågan om mottagandet av ensamkommande barn med syfte att förbättra mottagandet. Arbetsgruppen behandlar och redovisar i denna departementspromemoria endast slutsatser och förslag rörande asylsökande ensamkommande barn.

I promemorian belyses den nuvarande ansvarsfördelning mellan stat och kommun så som den framgår av främst socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Arbetsgruppen redogör därefter för tre olika alternativ va gäller mottagandet av asylsökande ensamkommande barn. De tre alternativen är följande. 1) Migrationsverket ansvarar för barnens boende och omvårdnad. 2) Kommunerna ansvarar för barnens boende och omvårdnad. 3) Migrationsverket har ett övergripande ansvar för barnens boende men avtalskommuner huvudsakligen anordnar och ansvarar för boendet.

Arbetsgruppen föreslår i promemorian att mottagandet av ensamkommande barn förändras i enlighet med alternativ 3. Direkta mottagandet av asylsökande ensamkommande barn överförs därmed till de kommuner som tecknar avtal med Migrationsverket. Verket behåller huvudansvaret för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i enlighet med vad som framgår av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Med en sådan ordning, i vilken avtalskommunerna anordnar och ansvarar för boendet, kommer kompetensen som finns i kommunerna de asylsökande ensamkommande barnen till nytta samtidigt som reglerna för tillsyn av institutioner och sekretesslagstiftningen blir tillämpliga även för gruppboende för asylsökande ensamkommande barn. Migrationsverket behåller dock kvar ett övergripande ansvar för mottagandet av barn och bör därför, vid en kraftig ökning av antalet asylsökande ensamkommande barn eller då plats saknas i en avtalskommun kunna ha kvar en möjlighet att bereda dessa barn plats vid verkets boenden i avvaktan på att en kommun som ingått avtal med Migrationsverket kan ordna boende för barnet.

I promemorian föreslås vidare att ensamkommande asylsökande barn som beviljas uppehållstillstånd i framtiden ska ha rätt till fortsatt bistånd enligt LMA under maximalt en månad från den dag de beviljats uppehållstillstånd. Efter denna t

Ds 2004:54

Sammanfattning

ankommer det på socialnämnden i berörd kommun att ge barnet bistånd enligt vad som föreskrivs i socialtjänstlagen.

Arbetsgruppen föreslår vidare att regeringen i förordning (2004:294) med instruktion för Migrationsverket anger att boendeverksamheten för asylsökande ensamkommande barn och prövningsverksamheten skall utgöra självständiga verksamhetsgrenar för att sekretesslagstiftningen skall bli gällande mellan verksamhetsgrenarna.

Vidare föreslås att kommuner som tecknat avtal med Migrationsverket om att anordna boendet för asylsökande ensamkommande barn skall ha rätt till statlig ersättning för sina kostnader för boendet. Förslagen som lämnas i promemorian bedöms leda till kostnadsökningar motsvarande 5 miljoner kronor för staten.

De i promemorian föreslagna författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

-
t
v
tt
n
id
ör
et
de
na
om
till
och
den
har
nen
nde
nun,
vid
avtal

sande
i skall
tjänad
ia tid